

Briselē, 18.10.2023.
COM(2023) 641 final

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI
par ES ceļvedi narkotiku tirdzniecības un organizētās noziedzības apkarošanai

1. IEVADS

Organizētās noziedzības veikta narkotiku tirdzniecība ir **viens no nopietnākajiem draudiem drošībai, ar ko šodien saskaras Eiropa, un situācija turpina pasliktināties** — to skaidri pierāda Eiropā pieejamo nelikumīgo narkotisko vielu (jo īpaši no Dienvidamerikas ievestā kokaīna) apjoma nepieredzēts pieaugums. 2023. gada augustā Roterdamā (Nīderlandē) konfiscēto 8 tonnu kokaīna rekords noturējās vien divas nedēļas — to drīz vien pārspēja Alhesirasas ostā (Spānijā) konfiscētās 9,5 tonnas šīs narkotikas. Pieaug arī bažas par visā pasaulē nelikumīgi tirgoto sintētisko narkotiku ražošanu un izplatību Eiropā. Eiropola un Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centra (EMCDDA) kopīgi veiktā analīze liecina, ka **narkotiku tirdzniecība ir viena no galvenajām organizētās noziedzības darbībām peļņas gūšanai**, un tiek lēsts, ka tā veido aptuveni piekto daļu no noziedzīgi iegūtajiem līdzekļiem pasaulē¹.

Cenšoties gūt lielu peļņu, noziedzīgie tīkli izmanto galēju vardarbību, korupciju un iebiedēšanu². Tiem ir arī lielas spējas veidot sakarus un slēpt savus plānus, par ko liecina šifrētu saziņas rīku (piemēram, *EncroChat*) darbības apturēšana, kā rezultātā **visā pasaulē veikti vismaz 6558 aresti**³. Ekonomiskie un finanšu noziegumi ir svarīgi visu noziedzīgo darbību atbalstam, un būtisks noziedzīgo tīklu darbības elements ir korupcija. Saskaņā ar Eiropola aplēsēm 60 % noziedzīgo tīklu, kas darbojas ES, savu nelikumīgo mērķu sasniegšanai izmanto koruptīvas metodes. ES dalībvalstīs 2020. un 2021. gadā vidēji tika konfiscēts aptuveni **4,1 miljards EUR noziedzīgi iegūtu aktīvu**. Tas ir ievērojams pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, taču tas joprojām ir mazāk nekā 2 % no gadā aplēstajiem organizētās noziedzības ieņēmumiem⁴. Šie milzīgie ieņēmumi, kas gūti no nelikumīgām darbībām, tiek izmantoti citām noziedzīgām darbībām, un tos legalizē, izmantojot profesionālus nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas sindikātus. Ieņēmumi tiek investēti, lai iefiltrētos legālajā ekonomikā, un tam ir tālejošas un destabilizējošas sekas sabiedrībai, tiesiskumam un uzticībai publiskajām iestādēm.

Šo draudu ļoti redzamas sekas ir tas, ka noziedznieku globālā izplatība un stingra narkotiku tirdzniecības piegādes ķēžu kontrole ir izraisījusi vardarbības vilni uz ielām. Daudz upuru ir ne vien konkurējošu bandas locekļi, bet arī nevainīgu cilvēku vidū. 2023. gadā Antverpenē (Beļģija) janvārī tika nogalināta kāda 11 gadus veca meitene, augustā Nīmā (Francija) — 10 gadus vecs zēns, bet septembrī Stokholmā (Zviedrija) — 13 gadus vecs zēns, kuri visi gāja bojā ar narkotikām saistītas vardarbības rezultātā. Turklāt tiek lēsts, ka 2021. gadā ES no narkotiku pārdozēšanas ir miruši 6200 cilvēku⁵.

Ņemot vērā šā apdraudējuma apmēru un tā izplatību visā pasaulē, ir nepieciešama **stingra un ilgtspējīga rīcība** ES un pasaules līmenī. Tāpēc Komisija ierosina ES ceļvedi cīņai pret

¹ https://www.emcdda.europa.eu/publications/eu-drug-markets_en.

² <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/socta-report>.

³ <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/dismantling-encrypted-criminal-encrochat-communications-leads-to-over-6-500-arrests-and-close-to-eur-900-million-seized>.

⁴ *Monētās otra puse: finanšu un ekonomisko noziegumu analīze | Eiropols (europa.eu)*.

⁵ Eiropas 2023. gada ziņojums par narkotikām, EMCDDA, https://www.emcdda.europa.eu/publications/european-drug-report/2023/drug-induced-deaths_en.

narkotiku tirdzniecību un organizēto noziedzību. Ceļvedī ir izklāstīti 17 pasākumi četrās prioritārajās jomās: stiprināt loģistikas centru noturību ar Eiropas ostu alianses palīdzību, likvidēt noziedzīgos tīklus, palielināt preventīvos centienus un stiprināt sadarbību ar starptautiskajiem partneriem. Šos pasākumus paredzēts īstenot 2024. un 2025. gadā.

2. ES STRATĒGIJA UN REAKCIJA

ES Organizētās noziedzības novēršanas stratēģijā 2021.–2025. gadam⁶ un ES stratēģijā un rīcības plānā narkotiku jomā 2021.–2025. gadam⁷ (“ES stratēģijas”) ir izklāstīta visaptveroša ES politika šo draudu novēršanai, kas balstīta uz ES un dalībvalstu kopīgu rīcību.

ES pašlaik īsteno šīs stratēģijas un turpinās strādāt, lai sasniegtu to mērķus, kā uzsvērts Sestajā progresa ziņojumā par ES drošības savienības stratēģiju⁸. ES Organizētās noziedzības novēršanas stratēģija palīdz pastiprināt ES kopīgos centienus cīņā pret noziedzīgajiem tīkliem. Tajā pašā laikā ar stratēģiju un rīcības plānu narkotiku jomā ES ir uzsākusi darbu pie līdzsvarotas un vairākdisciplīnu pieejas, kuras mērķis ir samazināt narkotiku piedāvājumu, uzlabojot drošību, samazinot narkotiku pieprasījumu ar profilakses, ārstēšanas un aprūpes pakalpojumiem un risinot narkotiku nodarītā kaitējuma problēmu. Kā noteikts stratēģijā, 2024. gadā Komisija uzsāks ārēju novērtējumu par stratēģijas narkotiku jomā īstenošanu, lai 2025. gada pavasarī iesniegtu ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei.

Attiecībā uz **politikas iniciatīvām** Komisija ir ierosinājusi **vairākus tiesību aktu priekšlikumus**, lai stiprinātu ES tiesību aktus noziedzīgo tīklu apkarošanas jomā. Tas ietver Aktīvu atgūšanas un konfiskācijas direktīvas⁹ stiprināšanu, Direktīvas (ES) 2019/1153¹⁰ grozījumus, kas ļauj kompetentajām iestādēm piekļūt centralizētajiem banku kontu reģistriem, kas atvieglo finanšu izmeklēšanu, kā arī tiesību aktu kopumu, kura mērķis ir stiprināt ES nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas noteikumus¹¹. Komisija ir pieņēmusi arī priekšlikumu reformēt ES muitas savienību¹². Tas ievērojami stiprinās muitas spēju apturēt nedrošu vai nelikumīgu preču ievešanu ES un būtiski uzlabos sadarbību starp muitas un tiesībsargāšanas iestādēm. Turklāt 2023. gada maijā Komisija ierosināja pastiprināt ES noteikumus par korupcijas apkarošanu¹³.

⁶ COM(2021) 170 final.

⁷ COM(2020) 606 final.

⁸ COM/2023/ [precīza atsauce tiks iekļauta, tiklīdz būs pieejama].

⁹ COM(2022) 245 final.

¹⁰ COM(2021) 429 final.

¹¹ COM/2021/421 final, COM/2021/420 final, COM/2021/423 final un Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2015. gada 20. maijs) (ES) 2015/847 par līdzekļu pārvedumiem pievienoto informāciju un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1781/2006 (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 141, 5.6.2015, 1. lpp.).

¹² COM(2023) 257 final.

¹³ COM(2023) 234 final.

Tiesībaizsardzības spējas ir palielinātas, nostiprinot **Eiropola pilnvaras**¹⁴, ierosinot **Policijas sadarbības kodeksu**, kura rezultātā tika izstrādāti ieteikumi par policijas operatīvo sadarbību¹⁵, un pieņemot direktīvu par informācijas apmaiņu starp tiesībaizsardzības iestādēm¹⁶. Šos centienus vēl vairāk veicinās ierosinātā **Prīmes regulas pārskatīšana**¹⁷.

Pēdējos gados ir uzlabojusies arī **ES tiesiskā reakcija**: Eiropas Prokuratūra (*EPPO*)¹⁸ tika izveidota kā neatkarīga prokuratūra, kas atbild par izmeklēšanu, kriminālvajāšanu un saukšanu pie atbildības par noziegumiem pret ES finanšu interesēm. *EPPO* kompetences jomā ietilpst arī nodarījumi, kas saistīti ar dalību noziedzīgā organizācijā, ja šādas organizācijas noziedzīgās darbības mērķis ir izdarīt noziedzīgus nodarījumus, kas ietekmē Savienības finanšu intereses. Turklāt, lai atvieglotu un paātrinātu policijas un tiesu iestāžu piekļuvi vajadzīgajai informācijai, ES ir pieņēmusi tiesību aktu kopumu par pārrobežu piekļuvi **elektroniskajiem pierādījumiem**¹⁹.

Lai atbalstītu ES kolektīvo reakciju saistībā ar narkotikām, ir nostiprinātas *EMCDDA* pilnvaras. Tas jo sevišķi darīts nolūkā uzlabot draudu novērtēšanas un agrīnās brīdināšanas spējas un paplašināt šī centra darbības jomu, iekļaujot tajā tādus jautājumus kā vairāku narkotiku lietošanu, narkotiku tirgi un piedāvājums, kā arī narkotisko vielu prekursori. *EMCDDA* kļūs par jauno **ES Narkotiku aģentūru** un sāks darboties 2024. gada 2. jūlijā²⁰. Jaunā aģentūra veiks sintētisko narkotiku draudu veselībai un drošībai novērtējumus. Aģentūra arī cieši uzraudzīs norises ES saistībā ar sintētiskajām narkotikām un ņems tās vērā, izstrādājot pretpasākumus. Svarīgs solis būs arī **Eiropas narkotiku brīdināšanas sistēmas** izveide, lai valstu iestādes un (potenciālie) narkotiku lietotāji ātri uzzinātu par jaunu bīstamu vielu nonākšanu tirgū. Visbeidzot, jaunajās pilnvarās ir paredzēts, ka aģentūrai jāpēta **narkotisko vielu prekursori** un jāizveido tiesu medicīnas un toksikoloģijas laboratoriju tīkls, lai noteiktu jaunas vielas un iespējamās tendences.

Operatīvajā līmenī ES ir pastiprinājusi atbalstu dalībvalstu tiesībaizsardzības iestādēm. **Eiropas daudzdisciplīnu platforma pret noziedzības draudiem (*EMPACT*)** — dalībvalstu virzīta operatīva pieeja ES iekšējai drošībai — tagad ir pastāvīgs instruments ar palielinātu finansējumu. Ar Komisijas atbalstu *EMPACT* platformā turpināsies sadarbība ar starptautiskajiem partneriem.

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/794 (2016. gada 11. maijs) par Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu) un ar kuru aizstāj un atceļ Padomes Lēmumus 2009/371/TI, 2009/934/TI, 2009/935/TI, 2009/936/TI un 2009/968/TI (OV L 135, 24.5.2016., 53. lpp.).

¹⁵ COM(2021) 780 final.

¹⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/977 (2023. gada 10. maijs) par informācijas apmaiņu starp dalībvalstu tiesībaizsardzības iestādēm un ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2006/960/TI (OV L 134, 22.5.2023.).

¹⁷ COM(2021) 784 final.

¹⁸ Padomes Regula (ES) 2017/1939 (2017. gada 12. oktobris), ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (*EPPO*) izveidei (OV L 283, 31.10.2017., 1. lpp.).

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/1543 (2023. gada 12. jūlijs) par Eiropas e-pierādījumu sniegšanas rīkojumiem un Eiropas e-pierādījumu saglabāšanas rīkojumiem e-pierādījumu gūšanai kriminālprocesā un brīvības atņemšanas sodu izpildei pēc kriminālprocesa (OV L 191, 28.7.2023., 118. lpp.), kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/1544 (2023. gada 12. jūlijs), ar ko paredz saskaņotus noteikumus par izraudzīto iedibinājumu izraudzīšanos un juridisko pārstāvju iecelšanu elektronisko pierādījumu vākšanai kriminālprocesā (OV L 191, 28.7.2023., 181. lpp.).

²⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/1322 (2023. gada 27. jūnijs) par Eiropas Savienības Narkotiku aģentūru (*EUDA*) un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1920/2006 (OV L 166, 30.6.2023.).

Operatīvais tīkls cīņai pret mafijas veida organizētās noziedzības grupējumiem atbalsta sarežģītas izmeklēšanas pret augsta riska noziedzīgiem tīkliem²¹. Jau 2022. gadā tas nodrošināja lieliskus darbības rezultātus: 121 arests un konfiscēta skaidra nauda 12 miljonu EUR apmērā. Ar Eiropola un *Eurojust* atbalstu tika identificēti 42 noziedzīgi tīkli, un izmeklēšana un kriminālvajāšana tika vērsta pret vairāk nekā 50 augsta līmeņa noziedzniekiem. Komisija atbalsta šīs jaunās prioritātes, kuras īstenošanu laikposmā no 2022. līdz 2023. gadam vada Beļģija, bet laikposmā no 2024. līdz 2025. gadam pārņems Itālija, mērķus un inovatīvo pieeju un aicina visas dalībvalstis un starptautiskos partnerus tajā piedalīties. Turklāt Eiropola atbalstītāšifrētās saziņas tīklu *EncroChat*, *SkyECC* un *ANOM* likvidēšana ļāva veikt daudzus arestus un konfiskācijas. Bet jo īpaši tas sniedza vērtīgu ieskatu noziedzīgo tīklu darbībā un to metodēs. Eiropols ir atbalstījis daudzas citas veiksmīgas dalībvalstu veiktas izmeklēšanas, piemēram, **operāciju “Desert Light”** 2022. gada novembrī²², kuras laikā tika likvidēts kokaīna tirgotāju “superkartelis”.

Narkotiku jūras ceļu izpētes un operatīvā centra (MAOC-N) panākumi, atbalstot aizturēšanas pasākumus jūrā, līdz šim ir ļāvuši konfiscēt 327 653 tonnas kokaīna un 667 344 tonnas marihuānas²³. Turklāt Beļģija un Vācija ir uzsākušas pievienošanās procesu MAOC-N. Pārskatītajā **ES Jūras drošības stratēģijā (ESJDS)**²⁴ un tās rīcības plānā ir apstiprināta apņemšanās veikt kopīgas operācijas valstīs, no kurām ierodas kuģi un ES ostās, iesaistot MAOC-N, attiecīgo dalībvalstu iestādes un Eiropas Komisijas dienestus/aģentūras.

Tā kā organizētā noziedzība gandrīz vienmēr ir transnacionāla, ES pastiprina partnerattiecības ar trešām valstīm, jo īpaši ar tām, kas atrodas galvenajos narkotiku piegādes maršrutos. Tas ietver ciešāku sadarbību **ar Latīņameriku un Karību jūras reģiona valstīm**, jauno programmu ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu attiecībām²⁵, ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu kopienas (*CELAC*) 2023. gada 17.–18. jūlija samita deklarāciju²⁶ un ES un Latīņamerikas Iekšējās drošības komitejas (*CLASI*) sadarbību, kurā apstiprināta apņemšanās pastiprināt centienus tiesiskuma, drošības un cīņas pret starptautiskiem noziedzīgiem tīkliem jomā. Reģionālās tehniskās palīdzības programmas, piemēram, *EL PAcCTO*, *EUROFRONT* un *COPOLAD III*, kā arī **Globālā nelikumīgo plūsmu programma**, ir izrādījušas efektīvi instrumenti, lai stiprinātu valstu un reģionu spējas apkarot organizēto noziedzību.

Rietumāfrikā sadarbība ir vērsta uz valsts iestāžu un reģionālo organizāciju spēju palielināšanu cīņai pret narkotiku kontrabandu jūrā. Kopš 2018. gada ES ir ieviesusi virkni papildu reģionālo programmu, kuru mērķis ir atbalstīt ECOWAS valstu centienus apkarot starptautisko organizēto noziedzību un nelikumīgu tirdzniecību, kibernoziēdzību, kā arī nelikumīgi iegūtu līdzekļu

²¹ Tiek finansēts ar Iekšējā drošības fonda līdzekļiem — divi miljoni EUR 2024–2025. gadam.

²² <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/heat-rising-european-super-cartel-taken-down-in-six-countries>.

²³ [Statistics – MAOC-N](#).

²⁴ Pārskatītā ESJDS ir nosūtīta Padomei apstiprināšanai.

²⁵ JOIN 2023/17 final.

²⁶ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12000-2023-INIT/en/pdf>.

legalizēšanu un terorisma finansēšanu²⁷. **Āfrikas ragā** ES Jūras spēku operācija *ATALANTA* palīdz kavēt narkotiku un ieroču kontrabandu, kā arī atturēt, novērst un apkarot pirātismu un bruņotas laupīšanas Somālijas piekrastē. Turklāt ES ir stingri apņēmusies novērst nelikumīgās naudas plūsmas, izmantojot īpašu **Eiropas grupas iniciatīvu pret nelikumīgām finanšu plūsmām Subsahāras Āfrikā**.

Nozīmīgs nelikumīgo narkotisko vielu avots, tranzīts un galamērķis ir **Ziemeļāfrika un Tuvie Austrumi**, un šajos reģionos to bizness arvien pieaug. ES finansētās programmās, piemēram, *EU4Monitoring Drugs*, ir analizēta jaunu narkotiku kontrabandas ceļu rašanās, tiešsaistes tirgu paplašināšanās un plašāka vielu klāsta pieejamība.

Turklāt **Vidusāzijā** ES ir izstrādājusi divas svarīgas reģionālās drošības programmas, lai īstenotu savu stratēģiju, palīdzot Vidusāzijas partneriem novērst dažus ar narkotiku noziedzību saistītus riskus, tajā skaitā tos, kuru avots ir Afganistāna. **Vidusāzijas narkotiku apkarošanas rīcības programma (CADAP)** palīdz samazināt narkotiku lietošanas izplatību un atbalsta Vidusāzijas valstu valdību narkotiku apkarošanas politiku, un konkrētāk — uzlabot piekļuvi kvalitatīviem narkotiku pieprasījuma mazināšanas pasākumiem. **Robežu pārvaldības programma Vidusāzijā (BOMCA)** veicina ilgtspējīgu ekonomisko attīstību, izmantojot integrētu robežu pārvaldību. Tajā galvenā uzmanība pievērsta spēju veidošanai un institucionālajai attīstībai, tirdzniecības veicināšanai, robežu pārvaldības sistēmu uzlabošanai un nelikumīgas tirdzniecības novēršanai visā Vidusāzijā.

Joprojām prioritāra ir **ES sadarbība ar Rietumbalkānu valstīm**. Mūsu Rietumbalkānu partneru aktīvāka līdzdalība starptautiskajās policijas spēku operācijās, ciešāka sadarbība ar Eiropolu, norīkojot darbam Eiropola galvenajā mītnē sadarbības koordinatorus, kā arī to iesaistīšanās *EMPACT* un dalība kopējās izmeklēšanas grupās ir devusi ievērojamus operatīvos rezultātus. ES finansiālais un tehniskais atbalsts tiks sniegts arī turpmāk. Ir ļoti svarīgi, lai visi Rietumbalkānu partneri izveidotu funkcionējošas agrīnās brīdināšanas sistēmas un valstu narkotiku uzraudzības centrus, lai uzlabotu datu apmaiņu ar *EMCDDA* un noslēgtu darba vienošanās ar ES aģentūru.

Visbeidzot, sešas dalībvalstis (Beļģija, Vācija, Francija, Itālija, Spānija un Nīderlande) ir izveidojušas **Koalīciju smagās un organizētās noziedzības apkarošanai**, kurā piedalās Komisija, Eiropols un *Eurojust*. Koalīcija ir ierosinājusi vairākas svarīgas, kopīgajām interesēm atbilstošas operatīvas darbības, kas lielā mērā atbilst ES stratēģijām un kurās iesaistītas ES aģentūras, struktūras un sistēmas, piemēram, *EMPACT*. Pasākumi ir jo īpaši vērsti uz operatīvo vajadzību apzināšanu, loģistikas centru drošības un jūras drošības stiprināšanu, noziedzīgi iegūtu līdzekļu plūsmu pārtraukšanu, tiesībaizsardzības iestāžu iespēju vairošanu ar tehnoloģijām un inovācijām un starptautiskās sadarbības stiprināšanu. Komisija atzīst šīs koalīcijas centienus un izstrādā šo ceļvedi, lai šo darbu paceltu nākamajā līmenī un apliecinātu ES apņemšanos pastiprināt savus centienus.

²⁷ Rietumāfrikas reakcija uz kibernetisko drošību un cīņu pret kibernetisko noziedzību (*OCWAR-C*), Rietumāfrikas reakcija uz cīņu pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un terorisma finansēšanu (*OCWAR-M*) un Rietumāfrikas reakcija uz cilvēku tirdzniecību (*OCWAR-T*).

3. PRIORITĀRĀS DARBĪBAS

Noziedznieki ātri pielāgojas jaunām iespējām gūt peļņu. Tie arī spēj izmantot sabiedrības arvien lielākās savstarpējās savienotības un tehnoloģiskā progresa priekšrocības. Ņemot vērā šo pastāvīgo mainību, ir svarīgi apvienot Komisijas, Augstā pārstāvja, Eiropas Parlamenta, Padomes un ES aģentūru un struktūru centienus, lai īstenotu virkni prioritāru pasākumu. Lai to panāktu, pasākumi jāīsteno, rezultatīvi sadarbojoties visā ES, strādājot ar mūsu stratēģiskajiem starptautiskajiem partneriem un visiem iesaistītajiem uzņemoties stingras politiskās saistības.

Šajā ceļvedī galvenā uzmanība pievērsta četrām prioritārām jomām, kurās jāpastiprina rīcība.

Pirmkārt, noziedznieki savu nelikumīgo darbību veikšanai izmanto ES un trešo valstu loģistikas centrus un savās noziedzīgajās darbībās mērķtiecīgi izmanto neaizsargātus cilvēkus. Tāpēc ES ir jāpastiprina **loģistikas centru noturība** pret noziedznieku ļaunprātīgu izmantošanu. Tas jāīsteno ciešā savstarpējā sadarbībā, jo noziedznieki pastāvīgi meklē visvājāko posmu.

Otrkārt, noziedzīgie tīkli ir dinamiski un aizvien vairāk izmanto specializētus kriminālo pakalpojumu sniedzējus, tādējādi savos tīklos iesaistot vairāk dalībnieku. Atsevišķi aresti ir ļoti nepieciešami, taču ar tiem nepietiek — ir būtiski palielināt tiesībsardzības un tiesu iestāžu spējas **likvidēt noziedzīgos tīklus, sagraut to ienākumu gūšanas modeļus un konfiscēt peļņu**.

Liels uzsvars jāliek arī uz **prevenciju** — lai novērstu cilvēku un uzņēmumu izmantošanu noziedzīgos tīklos, mums ir jānovērš organizētās noziedzības cēloņi un pastāvīgi jāvēršas pret noziedzīgām darbībām. Tas prasa ne tikai tiesībsardzības iestāžu, bet arī pašvaldību un vietējo kopienu centienus.

Visbeidzot, organizētā noziedzība vienmēr ir bijusi globāla parādība, taču nesenie tehnoloģiju sasniegumi ir ļāvuši noziedzniekiem darboties globālā mērogā un vadīt savas nelikumīgās darbības no vietām ārpus ES. Tāpēc **starptautiskā sadarbība** ir būtiska, lai izjauktu noziedznieku piegādes ceļus un atbalstītu uzlabojumus gan tiesībsardzības, gan tiesu iestāžu sadarbībā.

3.1. Eiropas ostu alianse: loģistikas centru noturības stiprināšana

Loģistikas centri ir svarīgi transporta mezgli, kas nodrošina ES ekonomisko labklājību, preču pārvadāšanu visā ES un vienotā tirgus pareizu darbību. Ostas nodrošina aptuveni 75 % ES ārējās tirdzniecības apjoma un 31 % ES iekšējās tirdzniecības apjoma. Katru gadu ES ostās ierodas vai no tām izbrauc 400 miljoni pasažieru²⁸. Tomēr, kā atzīts ES stratēģijā un rīcības plānā narkotiku jomā, loģistikas centru stratēģiskā nozīme padara tos neaizsargātus pret **narkotiku kontrabandu un augsta riska noziedzīgu tīklu** un to veicinātāju īstenotu **ļaunprātīgu izmantošanu**.

²⁸ Eiropas Komisija, Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts: *Assessment of potential of maritime and inland ports and inland waterways and of related policy measures, including industrial policy measures – Final report*, Publikāciju birojs, 2020. gads, <https://data.europa.eu/doi/10.2832/03796>.

Kā uzsvērts **Eiropola** un **Antverpenes, Hamburgas/Brēmerhāfenes un Roterdamas ostu drošības koordinācijas komitejas** sagatavotajā **kopīgajā ziņojumā** par noziedzīgajiem tīkliem ES ostās²⁹, noziedznieku iefiltrēšanās un šo ostu izmantošana nelikumīgiem pārvadājumiem iespējama daudzos un dažādos veidos. Noziedznieki narkotiku pārvadāšanai, izmantojot jūras konteinerus, izmanto dažādas metodes. Tās cita starpā ietver pāriešanu uz tādu konteineru izmantošanu, kurus pārbauda retāk, zagtu konteineru atsaucē kodu izmantošanu (krāpšana ar PIN kodu), konteineru reģistrācijas numuru klonēšanu un nelikumīgās kravas izņemšanu, ko veic īpašas komandas, kas gaida tam vispiemērotāko brīdi. Būtiski ir tas, ka šo bieži sastopamo metožu izdošanās pamatā ir **korupcija**, jo noziedzīgie tīkli izmanto ostas darbiniekus, lai organizētu konteineru ar narkotikām un nelikumīgām precēm transportēšanu uz ES³⁰.

Noziedzīgie tīkli ātri pielāgo savus piegādes maršrutus, par galamērķi izvēloties neaizsargātākas vai mazākas ostas. Tāpēc, lai stiprinātu loģistikas centru drošību, ir vajadzīga **kopēja ES pieeja**, kas nodrošina iesaistīto pušu koordinētu sadarbību. Rezultatīva rīcība ostu aizsardzībai sākas ar **skaidru pašreizējo trūkumu un nepilnību novērtējumu**. Tāpēc Komisija ir uzsākusi gatavot **Šengenas tematisko izvērtējumu par narkotiku kontrabandu ostās**. Tā rezultātā 2023. gadā tiks sagatavots izvērtējuma ziņojums, kurā būs izklāstīti paraugprakses piemēri, bet 2024. gada sākumā — priekšlikums Padomes ieteikumiem.

Turklāt narkotiku kontrabandas apkarošana — arī narkotiku tirdzniecības pārtraukšana pēc to nonākšanas ostās — tiks aplūkota **divos pētījumos, kurus Komisija** ir uzsākusi 2023. gadā saistībā ar **jūras datiem un tiesībaizsardzības vajadzībām dzelzceļa un autotransporta jomā**. Abu šo pētījumu rezultāti gaidāmi 2024. gadā.

Lai īstenotu šos un citus secinājumus un paraugpraksi, Komisija ierosina stiprināt ostu noturību, izveidojot **Eiropas ostu aliansi**. Lai to īstenotu, būs jāmobilizē muitas kopiena, kas darbosies kā pirmā aizsardzības līnija pret nelikumīgo tirdzniecību, jāuzlabo tiesībaizsardzības iestāžu sadarbība, lai likvidētu noziedzīgos tīklus, kas nodarbojas ar narkotiku tirdzniecību, un jāizveido publiskā un privātā sektora partnerība, lai apvienotu centienus cīņā pret narkotiku tirdzniecību un aizsargātu loģistiku, informācijas tehnoloģijas, cilvēkresursus un darbības procesus pret noziedznieku iefiltrēšanos.

1. rīcība. Muitas kopienas mobilizēšana cīņai pret narkotiku tirdzniecību

Galvenie dalībnieki: Komisija, Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai, dalībvalstis (jo īpaši muitas iestādes)

²⁹https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/Europol_Joint-report_Criminal%20networks%20in%20EU%20ports_Public_version.pdf.

³⁰ Turpat.

Dalībvalstu muitas iestādes ir pirmā aizsardzības līnija pie ES ārējām robežām, kas aizsargā ES no nelikumīgas tirdzniecības, gādā par tās pilsoņu drošību un aizsargā tās finanšu intereses³¹. Šajā kontekstā — apstākļos, kad **gandrīz 70 % no visiem muitas iestāžu veiktajiem narkotiku konfiskācijas gadījumiem notiek ES ostās**, — ir būtiski stiprināt rezultatīvu sadarbību starp muitas iestādēm, kurām jārikojas vienoti, un citām ieinteresētajām personām, jo īpaši policijas iestādēm. Lai aizsargātu ES robežas, muitai jāturpina rezultatīvi izmantot pieejamos riska pārvaldības un kontroles noteikumus un instrumentus.

Tāpēc, izmantojot Eiropas ostu aliansi un liekot lietā finansējumu no programmas “Muita”, Komisija izveidos **sistēmu, kas atvieglos rezultatīvu riska pārvaldību un muitas kontroli saistībā ar nelikumīgu narkotisko vielu un to prekursoru kontrabandu**³², lai nodrošinātu muitas iestāžu sadarbību savā starpā un ar Komisiju. Vispirms tiks izveidota **īpaša projekta grupa**, kurā darbosies dalībvalstu muitas iestāžu vadības pārstāvji un eksperti. Projekta grupa apzinās faktisko situāciju, strādās pie vienotas izpratnes un koordinētas pieejas, identificēs nepilnības un trūkumus muitas uzraudzībā, izstrādās apdraudējumu un riska novērtējumu, noteiks kopīgus mērķa kritērijus un dalīsies ar paraugpraksi.

Ar šo darbu tiks sagatavots pamats vēl saskaņotākām un efektīvākām muitas kontrolēm, ES līmenī nosakot **kopējus riska kritērijus un prioritārās muitas kontroles**. Komisija ierosinās dalībvalstīm tās īstenot, apvienojot ES un valstu riska pārvaldības instrumentus. Šīs prioritārās kontroles uzlabos reāllaika analīzi, sadarbību starp dalībvalstīm, kā arī nodrošinās risinājumus, lai novērstu “aklās zonas” ostās un piegādes ķēdē. Turklāt šo kontroļu īstenošanas gaitā tiks izmēģināta pieeja strukturētas informācijas apmaiņai (sadarbspēja vai sistematiska datu apmaiņas sistēma), lai atbalstītu cīņu pret narkotiku un to prekursoru tirdzniecību.

Turpinot šo rīcību, no 2024. gada vidus Komisija programmas “Muita” ietvaros izveidos **jaunu ekspertu grupu**. Šai grupai tiks piešķirts īpašs budžets un resursi, un tās darbības pamatā būs metodoloģija, ko izmantojusi, un panākumi, ko guvusi viena no tās produktīvākajām un operatīvākajām ekspertu grupām³³. Projekta grupas pārveidošana par šo jauno ekspertu grupu nodrošinās, ka muitas iestāžu koordinētā rīcība būs elastīgāka gan tematiski, gan ģeogrāfiski. Tās pamatā būs uzlabota operatīvā sadarbība ne tikai ostās, bet arī pie citām robežām (sauszemes, gaisa). Tas tāpēc, ka rezultatīvai pieejai narkotiku tirdzniecības apkarošanai ir nepieciešama saskaņota ES rīcība, kas aptver visus transporta veidus. Šāda pieeja veicinātu arī efektīvāku operatīvo sadarbību ar trešām valstīm un citām tiesībaizsardzības iestādēm.

³¹ Padomes Rezolūcija par muitas sadarbību tiesībaizsardzības jomā un tās ieguldījumu ES iekšējā drošībā.

³² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/444 (2021. gada 11. marts), ar ko izveido Muitas programmu sadarbībai muitas jomā un atceļ Regulu (ES) Nr. 1294/2013 (OV L 87, 15.3.2021.).

³³ *CELBET* (Muitas austrumu un dienvidaustrumu sauszemes robežu ekspertu grupa) ir dalībvalstu ekspertu grupa, kurā darbojas 11 austrumu un dienvidaustrumu sauszemes robežu dalībvalstis (BG, FI, EE, EL, HR, HU, LT, LV, PL, SK, RO) un ko finansē ar programmas “Muita” līdzekļiem. Tās nodrošinātie operatīvie risinājumi uz vietas bijuši īpaši efektīvi, tā ir pierādījusi savu pieredzi sadarbībā ar citām tiesībaizsardzības iestādēm un, visbeidzot, nodrošina, ka muitas kontrole uz ES sauszemes robežām tiek veikta saskaņoti.

Turklāt **no 2024. gada** Komisija izmantos **finansiālā atbalsta instrumentu muitas kontroles iekārtām (CCET)**³⁴, šīs ES prioritātes atbalstam piešķirot **vairāk nekā 200 miljonus EUR**, lai finansētu modernas iekārtas, kas var noderēt muitas iestādēm konteineru un citu transportlīdzekļu skenēšanā, tādējādi palielinot muitas riska pārvaldības un kontroļu rezultativitāti saistībā ar nelikumīgām narkotiskajām vielām un to prekursoriem. Tas ietver arī atbalstu muitas laboratorijām, kurām tiks nodotas iekārtas, lai analizētu narkotikas un risinātu pieaugošās problēmas saistībā ar pirmsprekursoriem.

2. rīcība. Tiesībaizsardzības operāciju stiprināšana ostās

Galvenie dalībnieki: dalībvalstis, Komisija, Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai, Eiropols, Eurojust, EPPO

Veiksmīga pieeja narkotiku tirdzniecības apkarošanai nebeidzas ar loģistikas centriem vai kādu citu narkotiku piegādes ķēdes daļu. Tā kā ES kopīgi palielina tās darbību rezultativitāti saistībā ar nelikumīgu narkotisko vielu agrīnu atklāšanu, ir ļoti svarīgi **nodrošināt, ka narkotiku tirdzniecība tiek rūpīgi izmeklēta un pret tās veicējiem tiek vērsta kriminālvajāšana, lai demonstrētu, ka šis noziedzības veids neatmaksājas**. To var panākt, kriminālvajāšanas ceļā vērstoties pret noziedzīgo nodarījumu izdarītājiem un tīkliem, kuros viņi darbojas. Lai izmeklētu ar šīm konfiskācijām saistītos noziedzīgos tīklus, ir būtiski panākt tiesībaizsardzības iestāžu centieni ir koordinēti. Dažos gadījumos, piemēram, policijas iestādes varētu izvēlēties sadarbībā ar maitu uzraudzīt konteinerus novērošanas nolūkos, nevis uzreiz konfiscēt to saturu. Vēl viena iespēja ir uzsākt digitālu izmeklēšanu, lai atklātu iespējamus ostu programmatūras kontroles sistēmu ļaunprātīgas izmantošanas gadījumus. Turklāt tiesībaizsardzības iestādes varētu izmeklēt apsūdzības par iespējamu korupciju, tajā skaitā darbojoties kā kontaktpunkts trauksmes cēlējiem.

Komisija turpinās atbalstīt **EMPACT** un tās kā platformas darbību, lai veidotu visaptverošu pieeju narkotiku tirdzniecības apkarošanai. Komisija arī turpmāk veicinās sadarbību **EMPACT** ietvaros, kas ir viens no galvenajiem Eiropas ostu alianses attīstības katalizatoriem.

EMPACT ir divas operatīvās prioritātes, kurās policija un muitas iestādes sadarbojas, lai apkarotu narkotiku tirdzniecību: **marihuāna, kokaīns un heroīns (CCH) un sintētiskās narkotikas un jaunās psihoaktīvās vielas (SYN-NPS)**. Šajā jomā tiesībaizsardzības iestādes turpina pētīt un apmainīties ar informāciju par narkotiku ražošanu un atklāšanu, kontrabandas maršrutiem un narkotiku tirdzniecības tīklu metodēm, ko var izmantot mērķorientēšanas kritēriju un riska profilu izstrādē. Pasākumi ietver strukturētāku un sistemātiskāku attiecīgās riska informācijas apmaiņu, stratēģiskās un taktiskās izlūkošanas informācijas par legālo uzņēmējdarbības struktūru ļaunprātīgu izmantošanu nostiprināšanu, sintētisko narkotiku un jauno psihoaktīvo vielu ražošanā un eksportā iesaistīto slepeno laboratoriju atklāšanu un likvidēšanu, kā arī īpašu pārrobežu operāciju īstenošanu, kas vērstas uz kokaīna, marihuānas, heroīna, sintētisko narkotiku un jauno

³⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1077 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko izveido finansiālā atbalsta instrumentu muitas kontroles iekārtām, kurš ir daļa no Integrētās robežu pārvaldības fonda (OV L 234, 2.7.2021., 1. lpp.).

psihoaktīvo vielu apriti. Ņemot vērā narkotiku tirdzniecības globālo raksturu, Komisija koordinē, veicina un atbalsta starptautisko līdzdalību saistībā ar šīm divām prioritātēm. Pašlaik 18 valstis, kas nav ES dalībvalstis, ir aktīvi iesaistītas CCH un 13 — SYN-NPS prioritātē. Komisija 2024. un 2025. gadā veicinās sadarbību, sniedzot **papildu atbalstu, lai šajās divās prioritātēs vēl vairāk integrētu valstis, kas nav ES dalībvalstis**. Nepieciešama būs gan dalībvalstu, gan trešo valstu muitas iestāžu aktīva līdzdalība.

Komisija arī turpinās atbalstīt un attīstīt divus laboratoriju tīklus (**Eiropas Muitas laboratoriju tīklu un Eiropas Tiesu ekspertīzes institūtu tīklu**). Šīs laboratorijas palīdzēs policijai un muitai veikt izmeklēšanu un kontroles, kā arī veicinās laboratoriju sadarbību ar tiesībsardzības iestādēm. Turklāt ES pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” projektu rezultātā izstrādātās tehnoloģijas sniedz tiesībsardzības iestādēm jaunas iespējas, kas ļauj rezultatīvāk uz robežām atklāt nelikumīgas narkotiskās vielas un prekursorus³⁵.

3. rīcība. Publiskā un privātā sektora partnerība cīņā pret narkotiku kontrabandu un noziedznieku iefiltrēšanos

Galvenie dalībnieki: Komisija, dalībvalstis, Eiropols, EMCDDA, publiskā un privātā sektora ieinteresētās personas

Ostu drošības aizsardzībā liela nozīme ir daudziem valsts un privātā sektora dalībniekiem, sākot ar **ostu iestādēm un beidzot ar kuģošanas sabiedrībām un citiem pakalpojumu sniedzējiem**. Tie ir pirmais saskares punkts cīņā pret narkotiku kontrabandu un noziedznieku iefiltrēšanos. Tas tāpēc, ka tie izmanto procesus, sistēmas un iekārtas, kas varētu palīdzēt identificēt iekšējos draudus visā jūras piegādes ķēdē: no sūtījumu izcelsmes vietas noteikšanas līdz tranzīta un pārkraušanas centriem un beidzot ar galamērķi. Ostu iestādēm un privātām kuģošanas sabiedrībām jāapzinās savi pienākumi cīņā pret narkotiku tirdzniecību un noziedznieku iefiltrēšanos. To rīcībā būtu jābūt nepieciešamajiem instrumentiem, lai izsekotu konteinerus un nodrošinātu ostas teritorijas ar kamerām, sensoriem un skeneriem. Tām būtu jābūt arī līdzekļiem savu darbinieku pienācīgām pārbaudēm un izvērtēšanai, lai izvairītos no noziedzīgu tīklu veiktiem korupcijas mēģinājumiem.

Tomēr ne ostu iestādes, ne privātās kuģošanas sabiedrības to nevar izdarīt vienas pašas. Lai novērstu narkotiku tirdzniecību un noziedznieku iefiltrēšanos, ES ir jāapvieno spēki. **Privātā sektora un tiesībsardzības iestāžu sadarbība** var palīdzēt noteikt un īstenot operatīvus un konkrētus risinājumus, lai novērstu noziedzīgu tīklu iefiltrēšanos ES ostās un to izmantošanu narkotiku tirdzniecībai. Šajā kontekstā Komisija aicina pilnībā un rūpīgi īstenot un izpildīt

³⁵ Nelikumīgu narkotisko vielu un prekursoru atklāšana uz robežām, izmantojot ļoti precīzus elektrosensorus | BorderSens | Projekts | Faktu lapa | H2020 | CORDIS | Eiropas Komisija (europa.eu).

attiecīgos ES tiesību aktus³⁶ (tajā skaitā veikt svarīgāko darbinieku drošības izvērtēšanu vai iepriekšējās darbības pārbaudi).

Lai stiprinātu loģistikas centru noturību, Komisija apvienos visus attiecīgos publiskā un privātā sektora dalībniekus **publiskā un privātā sektora partnerībā** — tajā iesaistīsies dalībvalstis, vietējās pašvaldības, tiesībsardzības iestādes, arī muita, ES aģentūras un privātie uzņēmēji ostās. Izmantojot publiskā un privātā sektora zināšanas un pieredzi, alianse veicinās paraugpraksi un pienācīgu rūpību. Alianse ievieš koordinētus pasākumus, lai pastiprinātu centienus apkarot narkotiku tirdzniecību un aizsargāt loģistikas centrus no noziedznieku iefiltrēšanās. Alianses darbā galvenā uzmanība tiks pievērsta stratēģiskās un operatīvās informācijas apmaiņai. Komisija apsvērs, kā visrezultatīvāk apmainīties ar informāciju starp alianses dalībniekiem.

3.2. Augsta riska noziedzīgo tīklu likvidēšana

Lielas peļņas gūšanas izredžu vadīti, noziedzīgie tīkli ir piedzīvojuši strauju attīstību. Noziedzīgās vide arvien lielākā sarežģītība un elastība padara organizētās noziedzības izmeklēšanu sevišķi apgrūtināšu, jo aizturēšanas gadījumā vienu tīkla dalībnieku var viegli aizstāt ar citu. Turklāt noziedzīgie tīkli izmanto sarežģītus paņēmienus, lai slēptu savus aktīvus. Šie tīkli izmanto augsta līmeņa starpnieku pakalpojumus, kuri vada paralēlas pagrīdes sistēmas, piemēram, neoficiālus naudas pārvedumus (*hawala*), ko veic ārpus oficiālās finanšu sistēmas³⁷.

Kā norādīts ES Organizētās noziedzības novēršanas stratēģijā, lai cīnā pret organizēto noziedzību panāktu reālus rezultātus, **noziedzīgie tīkli kā tādi ir jālikvidē**. Lai to panāktu nepieciešama labāka izlūkošanas informācija, specializēti, labi apmācīti pakalpojumi ar pareizajiem instrumentiem, rezultatīva, mērķtiecīga un koordinēta tiesībsardzības un tiesu iestāžu rīcība, kā arī stingrs tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru veikt pasākumus cīņai pret organizēto noziedzību.

4. rīcība. *To noziedzīgo tīklu kartēšana, kas rada vislielākos draudus sabiedrībai*

Galvenie dalībnieki: Komisija, dalībvalstis, Eiropols, Eurojust, CEPOL

Lai panāktu maksimālu ietekmi, tiesībsardzības un tiesu iestādēm īpaša uzmanība būtu jāpievērš **tiem tīkliem, kas rada vislielākos draudus mūsu sabiedrībai un iedzīvotājiem**. Šie augsta riska noziedzīgie tīkli izmanto korupciju, iefiltrējas legālajā ekonomikā, veic vardarbības aktus — arī iebiedēšanu — un darbojas paralēlās pagrīdes finanšu sistēmās.

Lai vērstos pret šīm noziedzīgajām organizācijām, ir vajadzīga paradigmas maiņa — **jāpāriet no koncentrēšanās uz atsevišķiem noziedzniekiem un konkrētiem noziegumiem uz tīklu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu kopumā**. Pamats šim kopīgajam darbam, kura veikšanai ar

³⁶ Sk. Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Regulu (EK) Nr. 725/2004 par kuģu un ostas iekārtu drošības pastiprināšanu, OV L29/6, un Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 26. oktobra Direktīvu 2005/65/EK par ostu aizsardzības pastiprināšanu (OV L310/28).

³⁷ [Monētas otra puse: finanšu un ekonomisko noziegumu analīze | Eiropols \(europa.eu\)](#).

ES iestāžu, aģentūru un struktūru atbalstu spēkus apvienojušas ES dalībvalstu tiesībsardzības un tiesu iestādes un starptautiskie partneri (2023. gadā — arī 37 valstis ārpus ES), jau radīts ar **EMPACT** jauno prioritāti “Augsta riska noziedzīgie tīkli”.

Turpinājumā Eiropols ar dalībvalstu atbalstu **2024. gada sākumā veiks kartēšanu, lai identificētu noziedzīgos tīklus**, kas rada vislielākos draudus, neatkarīgi no tā, vai tie darbojas ES vai ārpus tās. Šī kartēšana arī palīdzēs identificēt galvenos augsta riska noziedzīgo tīklu dalībniekus vai veicinātājus. Tā ievērojami **uzlabos kriminālizlūkošanas datus**, kas tiks izmantoti īpašos draudu novērtējumos un palīdzēs noteikt prioritārās izmeklēšanas. Kartēšanas dati būtu **regulāri jāatjaunina**, lai iestādes būtu informētas par izmaiņām tīklu darbībā un metodēs. Turklāt Komisijai, dalībvalstīm un Eiropalam **EMPACT** ietvaros būtu jāizstrādā **kopīgi rādītāji un novērtējumi**, lai līdz 2025. gadam nodrošinātu datu salīdzināmību. Papildus tam Komisija pētīs iespējas ES veidot sinerģiju ar Interpola veikto kriminālizlūkošanas datu analīzi.

5. rīcība. Specializētu prokuroru un tiesnešu tīkls noziedzīgo tīklu likvidēšanai

Galvenie dalībnieki: Eurojust, Eiropols, dalībvalstis

Noziedzīgie tīkli un to nelikumīgās darbības bieži vien **aptver dažādas jurisdikcijas**, taču tas ne vienmēr ir zināms, uzsākot izmeklēšanu vienā dalībvalstī. Pat tad, ja izmeklētāji zina noziedzīgā tīkla ģeogrāfisko izplatību, viņi saskaras ar **praktiskiem šķēršļiem**. Šie šķēršļi ietver grūtības identificēt savus partnerus citās dalībvalstīs vai nepietiekamu informētību par konkrētiem noteikumiem citās dalībvalstīs, piemēram, par izmeklēšanas pasākumu veikšanas nosacījumiem.

Lai likvidētu noziedzīgos tīklus un to ienākumu gūšanas modeļus visā ES, iestādēm ir **jāveido uzticēšanās un sakari**, lai jau agrīnā posmā apmainītos ar informāciju un sāktu paralēlas izmeklēšanas tajās dalībvalstīs, kurās konstatētas noziedzīgas saiknes. Lai nodrošinātu izmeklēšanas stratēģiju saskaņošanu un paātrinātu pārrobežu pierādījumu vākšanu, visā procesa gaitā ir svarīgi, lai starp iesaistītajām tiesu iestādēm notiktu regulārs dialogs.

Lai stiprinātu informācijas apmaiņu un sadarbību starp tiesu iestādēm **sarežģītās pārrobežu organizētās noziedzības izmeklēšanās, ar Eurojust atbalstu būtu jāizveido specializētu dalībvalstu prokuroru un tiesnešu tīkls**. Tīkls darbotos kā specializētu zināšanu centrs, kas atbalstītu tiesu iestādes un veicinātu pieredzes, paraugprakses piemēru un citu zināšanu apmaiņu par organizētās noziedzības izmeklēšanu un kriminālvajāšanu. Tas veicinās dialogu starp dažādām iesaistītajām valstu iestādēm, nodrošinās forumu juridisku un praktisku problēmu apspriešanai un veicinās *Eurojust* izmantošanu pārrobežu organizētās noziedzības lietās.

6. rīcība. Finanšu izmeklēšanas atvieglošana

Galvenie dalībnieki: Komisija, dalībvalstis, Eiropols, Eurojust, CEPOL

Tā kā organizētās noziedzības prioritāte ir peļņas gūšana, **pieeja “sekojiet naudai”** ir visiedarbīgākais veids, kā noziedzniekiem atņemt viņu lielos nelikumīgos ienākumus. Padomes secinājumos par finanšu izmeklēšanu uzlabošanu cīņai pret smago un organizēto noziedzību³⁸ dalībvalstis apņēmas **uzlabot finanšu izmeklēšanas**, kas ir būtiskas cīņā pret organizēto noziedzību. Eiropas Parlaments un Padome drīzumā pieņems Komisijas priekšlikumu par **konfiskāciju un līdzekļu atgūšanu**, un tas veicinās sistemātiskas finanšu izmeklēšanas. Šīs izmeklēšanas atvieglos nesen noslēgtais nolīgums par **banku kontu reģistru savstarpēju savienošanu**, kā arī pastiprinātie **noteikumi par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanu**. Pēc tam, kad tiks pieņemts nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanas tiesību aktu kopums, topošā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas iestāde (AMLA) kopīgu analīžu veikšanas laikā sniegs operatīvu atbalstu finanšu ziņu vākšanas vienībām. Tas palīdzēs rezultatīvāk atklāt un analizēt pārrobežu lietas.

Papildus nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas noteikumiem dažas dalībvalstis ir izveidojušas **publiskā un privātā sektora partnerības**, kas ļauj **iestādēm, bankām un finanšu un kredītiestādēm apmainīties ar operatīvo informāciju**. Šīs partnerības palīdz privātajām struktūrām, kas ikdienā veic nelikumīgu finanšu plūsmu identificēšanu starp miljardiem darījumu, atklāt grūti nosakāmas darbības. Lai veicinātu šāda veida sadarbības attīstību dalībvalstīs, Eiropola publiskā un privātā sektora partnerība finanšu ziņu vākšanas jomā Eiropola pilnvaru ietvaros izstrādās **plānu**, kurā būs apkopoti tiesiskie regulējumi un praktiskie pasākumi, kas veikti dalībvalstīs un trešās valstīs, lai līdz 2024. gada vidum **izveidotu partnerības cīņā pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu**. Šajā plānā būtu jāņem vērā labākā prakse un juridiskie apsvērumi, kas izklāstīti Komisijas dienestu darba dokumentā par šo tematu³⁹, kā arī sarunu par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas tiesību aktu kopumu rezultāti. Tam jo īpaši būtu jābalstās uz pasākumiem, ko dalībvalstis jau ir veikušas, lai nodrošinātu, ka persondatu apmaiņa notiek tikai tādā apjomā, kas ir nepieciešams un samērīgs ar mērķi novērst, atklāt un izmeklēt nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas noziegumus, kā arī uz persondatu aizsardzībai noteiktajām garantijām.

Tiesībaizsardzības iestādēm, izmeklējot organizēto noziedzību, būtu sistemātiskāk jāizmanto **paralēlas finanšu izmeklēšanas**. Tomēr sarežģītu finanšu izmeklēšanu veikšanai ir nepieciešamas specializētas zināšanas, spējas un tehnoloģiskie rīki. Būtiski atbalsta sniedzēji dalībvalstīm ir **Eiropola Finansiālo un ekonomisko noziegumu apkarošanas centrs**, kas 2022. gadā atbalstīja vairāk nekā 400 finanšu izmeklēšanu⁴⁰, un *Eurojust*, kas kompetentajām iestādēm sniedz vadlīnijas un informāciju par paraugpraksi nelikumīgi iegūtu aktīvu atgūšanas jomā. Jo īpaši šis centrs var sniegt vērtīgu atbalstu kopīgiem pasākumiem, kas saistīti ar pagrīdes banku pakalpojumu izmeklēšanu. Turklāt **CEPOL apmācības iespējas** var palīdzēt dalībvalstīm uzlabot tiesībaizsardzības iestāžu prasmes un zināšanas finanšu izmeklēšanā.

³⁸ ST 8927/20, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8927-2020-INIT/lv/pdf>.

³⁹ Komisijas dienestu darba dokuments par publiskā un privātā sektora partnerību izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas novēršanas un apkarošanas jomā, Brisele, 27.10.2022. (SWD/2022 347 final).

⁴⁰ <https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-financial-and-economic-crime-centre-efecc>.

Lai izveidotu noziedzīgā tīkla finanšu profilu, ir jāapkopo un jāanalizē dažādi informācijas avoti, arī informācija par kryptoaktīviem, kurus narkotiku tirdzniecības grupējumi bieži izmanto, lai slēptu savas finanšu pēdas. Turklāt ir jāsaplūda savākto datu dažādie formāti, jāidentificē vienības nestrukturētās datu kopās un savstarpēji jāsalīdzina liels skaits subjektu. Dažas dalībvalstis, piemēram, Latvija, Slovēnija un Spānija, šim nolūkam ir izstrādājušas vai izstrādā savus **finanšu darījumu analīzes rīkus**. **Ma³tch rīks tīklā FIU.net**, ko kopš 2021. gada mitina un pārvalda Komisija, ļauj finanšu ziņu vākšanas vienībām pseidonimizētā veidā savstarpēji salīdzināt informāciju (piemēram, par darījumiem) un ļauj tām reāllaikā noteikt, vai konkrētais subjekts jau ir zināms citai vienībai. Ja tā ir, vienības var apmainīties ar attiecīgu informāciju un veidot lietas kopīgi. Finanšu ziņu vākšanas vienības tiek aicinātas pilnībā izmantot **FIU.net ma³tch** funkcionalitāti.

Turklāt **pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa”** ietvaros Komisija 2024. gada jūnijā publicēs uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus pētniecībai un inovācijai drošības jomā, kas nodrošinās papildu finansējuma iespējas tādu īpašu rīku izstrādei un ieviešanai, ar kuriem veikt rezultatīvas finanšu izmeklēšanas⁴¹.

7. rīcība. Digitālās izmeklēšanas atvieglošana

Galvenie dalībnieki: Komisija, dalībvalstis, Eiropols, Eurojust, CEPOL

Tā kā ikdienā arvien vairāk darbību veicam tiešsaistē, pieaug arī nelikumīgu tiešsaistes darbību skaits. Izmeklētājiem nākas atzīt, ka noziedznieki ir ātri savām vajadzībām izmantojuši tiešsaistes pasaules sniegtās iespējas un savu mērķu sasniegšanai turpina likt lietā arvien modernākas tehnoloģijas. Tāpēc Komisija cenšas pētīt vairākus darba virzienus, lai reaģētu uz šīm norisēm. Komisija 2023. gada jūnijā izveidoja **augsta līmeņa darba grupu saistībā ar datiem rezultatīvai tiesībsardzībai**⁴². Šajā augsta līmeņa darba grupā piedalās tiesībsardzības un tiesu iestādes, datu aizsardzības, privātuma un kiberdrošības eksperti, kā arī privātā sektora, nevalstisko organizāciju un akadēmisko aprindu pārstāvji. Grupa pēta problēmas, ar kurām ikdienā saskaras tiesībsardzības iestāžu darbinieki, un to iespējamās risinājumus ar mērķi nodrošināt pienācīgu piekļuvi datiem, apkarot noziedzību un uzlabot sabiedrības drošību digitālajā laikmetā. Grupa **2024. gadā sagatavos ziņojumu** ar tehniskiem, darbības vai juridiskiem ieteikumiem.

Komisija arī palīdz palielināt **dalībvalstu iestāžu spējas veikt digitālās izmeklēšanas**, sniedzot atbalstu Eiropas Kibernoziedzības apkarošanas apmācības un izglītības grupas⁴³ mācību resursu izstrādē. Pēdējo 3 gadu laikā šī grupa ir apmācījusi vismaz 1000 policistu. Turklāt Komisija

⁴¹<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/horizon-cl3-2024-fct-01-08>.

⁴² COM/2023/3647 final.

⁴³ <https://www.ecteg.eu/>.

finansē Eiropas Kibernoziedzības apkarošanas tehnoloģiju izstrādes asociāciju⁴⁴, lai izmeklēšanu atbalstam izstrādātu digitālos rīkus, ko pēc tam bez maksas dara pieejamus ES tiesībsardzības iestādēm un Eiropolam. *Eurojust* ar stratēģisku atbalstu un paraugpraksi atbalsta cīņu pret kibernetizāciju, izmantojot Eiropas Tiesu iestāžu tīklu kibernetizācijas jomā.

Arī pati narkotiku tirdzniecība notiek tiešsaistē: gan tumšā tīkla (*darknet*) tirgos, gan publiski pieejamajā tīmeklī, arī sociālajos medijos. Cīņā pret šāda veida nelikumīgu tirdzniecību ir jārod risinājumi nopietnām problēmām. Komisija strādās, lai risinātu narkotiku tiešsaistes tirdzniecības problēmu, tajā skaitā sadarbojoties ar privāto sektoru **ES Interneta foruma** ietvaros. Forums 2024. gadā sagatavos **zināšanu paketi**, kuras mērķis ir atbalstīt sociālo mediju uzņēmumus, lai tie spētu labāk moderēt ar narkotikām saistītu saturu savās platformās. Turklāt 2024. gadā Komisija izstrādās **IT rīku**, lai palīdzētu tiesībsardzības iestādēm cīņā pret narkotiku tirdzniecību **uzraudzīt tumšo tīklu**⁴⁵. Visbeidzot, pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” ietvaros Komisija no 2023. gada novembra finansēs drošības pētniecības projektu, kurā cīņā pret nelikumīgu narkotisko vielu ražošanu un tirdzniecību tiek izmantots mākslīgais intelekts.

8. rīcība. Šengenas Informācijas sistēmas brīdinājumu potenciāla pilnvērtīga izmantošana *Galvenie dalībnieki: Komisija, dalībvalstis, Eiropols*

Lai atklātu un aizturētu noziedzniekus, ļoti svarīga ir pārrobežu operatīvās informācijas apmaiņa. Saskaņā ar jauno tiesisko regulējumu, kas stājās spēkā 2023. gada martā⁴⁶, Šengenas Informācijas sistēmas (SIS) funkcijas palīdz novērst noziedznieku un teroristu slepenu pārvietošanos ES teritorijā vai ieceļošanu tajā. Modernizētajā SIS ir iekļautas jaunas brīdinājumu kategorijas un biometriskie dati (piemēram, plaukstas nospiedumi, pirkstu nospiedumi un DNS dati), lai pareizi identificētu personas, kas ceļo ar viltus identitāti, un informācija par automobiļiem vai citiem priekšmetiem, ko tās izmanto. Jauni brīdinājumi par personām un priekšmetiem diskrētu pārbaužu, izmeklēšanas pārbaužu vai īpašu pārbaužu veikšanai ļauj iestādēm vākt mērķtiecīgu informāciju par personām, kas tiek turētas aizdomās par smagiem noziegumiem vai organizēto noziedzību vai terorismu.

Turklāt nesen pastiprinātās Eiropola pilnvaras ļauj šai aģentūrai sniegt atbalstu dalībvalstīm to datu apstrādē, ko nosūta trešās valstis vai starptautiskas organizācijas. Eiropols var arī ierosināt dalībvalstīm ievadīt informatīvos brīdinājumus SIS⁴⁷.

⁴⁴ <https://www.eactda.eu/>.

⁴⁵ Ar to īsteno Eiropas Parlamenta ierosināto sagatavošanas darbību par ES koordinētu tumšā tīkla uzraudzību nolūkā apkarot noziedzīgas darbības, iesaistot gan *EMCDDA*, gan arī Eiropolu. Šī darbība tiek veikta saskaņā ar ES stratēģiju un rīcības plānu narkotiku jomu.

⁴⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1862 (2018. gada 28. novembris) par Šengenas Informācijas sistēmas (SIS) izveidi, darbību un izmantošanu policijas sadarbībā un tiesu iestāžu sadarbībā krimināllietās un ar ko groza un atceļ Padomes Lēmumu 2007/533/TI un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1986/2006 un Komisijas Lēmumu 2010/261/ES (OV L 312, 7.12.2018., 56. lpp.).

⁴⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/991 (2022. gada 8. jūnijs), ar ko Regulu (ES) 2016/794 groza attiecībā uz Eiropola sadarbību ar privātajām pusēm, personas datu apstrādi, ko Eiropols veic kriminālizmeklēšanas atbalstam, un Eiropola lomu pētniecībā un inovācijā (OV L 169, 27.6.2022., 1. lpp.).

Tāpēc dalībvalstis tiek stingri mudinātas pilnībā izmantot **SIS** pieejamos instrumentus cīņai pret smago un organizēto noziedzību. Jo īpaši svarīgi, lai dalībvalstis sistēmā brīdinātu par augsta riska noziedzīgo tīklu dalībniekiem vai veicinātājiem un ziņotu Eiropalam par informācijas atbilstēm. Komisija 2023. gada martā uzsāka **pētījumu, lai pētītu, novērtētu un ierosinātu dažādas iespējas**, kā uzlabot valstu biroju (*SIRENE* biroju) veikto papildinformācijas apmaiņu saistībā ar *SIS* brīdinājumiem, lai šo informāciju varētu labāk izmantot. 2026. gadā Komisija veiks centrālās *SIS*, papildu informācijas apmaiņas starp valstu iestādēm (arī automatizētās pirkstu nospiedumu identifikācijas sistēmas) un *SIS* informācijas kampaņu vispārēju izvērtēšanu.

9. rīcība. Ceļā uz stingrāku tiesisko regulējumu organizētās noziedzības apkarošanai *Galvenie dalībnieki: Komisija, Eiropas Parlaments, Padome, Augstais pārstāvis*

Lai tiesībsardzības un tiesu iestādēm nodrošinātu nepieciešamos instrumentus cīņai pret organizēto noziedzību, ļoti svarīgs ir iedarbīgs ES tiesiskais regulējums. 2023. gada februārī publicētajā pētījumā, kurā tika novērtēta 2008. gada Pamatlēmuma par cīņu pret organizēto noziedzību⁴⁸ rezultativitāte, tika uzsvērts, ka **starp dalībvalstīm pastāv lielas atšķirības attiecībā uz noziedzīgiem nodarījumiem, sodiem un izmeklēšanas instrumentiem**, kas saistīti ar dalību noziedzīgā organizācijā. Šīs atšķirības rada šķēršļus pārrobežu sadarbībai un var atturēt iestādes no noziedzīgo tīklu un to dalībnieku izmeklēšanas.

Lai novērstu konstatētos trūkumus, Komisija sadarbosies ar dalībvalstīm, Eiropas Parlamentu, ES aģentūrām un struktūrām un citām ieinteresētajām personām, lai stiprinātu **tiesisko regulējumu cīņai pret organizēto noziedzību** un tā īstenošanu. Novērtējot spēkā esošo tiesisko regulējumu, būs jāizskata arī organizētās noziedzības jēdziena **saskaņotas juridiskās definīcijas** un jāpielāgo tās reālajai situācijai saistībā ar noziedzīgajiem tīkliem un to galvenajiem dalībniekiem, lai nodrošinātu **atturošas sankcijas** par līdzdalību noziedzīgā organizācijā vai tās vadīšanu. Lai kompetentās iestādes varētu labāk atklāt un izmeklēt organizētās noziedzīgās darbības, pārskatā būtu jāpēta pasākumi, kas nodrošinātu, ka iestāžu rīcībā ir piemērotas **īpašas izmeklēšanas metodes**. Būtu jāapsver nepieciešamība pēc papildu pasākumiem, piemēram, **valsts organizētās noziedzības apkarošanas stratēģijām**, kā arī **specializētām vienībām**, kurās darbotos vairāku jomu speciālisti sarežģītu izmeklēšanu veikšanai. Turklāt pārskatīšanā būtu jāpēta, vai būtu nepieciešami pasākumi ES līmenī, lai veicinātu **liecinieku, kas sadarbojas**, iesaistīšanos.

Konkrēti attiecībā uz narkotiku tirdzniecību 2024. gadā tiks izvērtēts **Padomes Pamatlēmums 2004/757/TI, ar ko paredz minimuma noteikumus par noziedzīgu darbību pazīmēm un**

⁴⁸ Padomes Pamatlēmums 2008/841/TI (2008. gada 24. oktobris) par cīņu pret organizēto noziedzību (OV L 300, 11.11.2008.).

sodiem narkotisko vielu nelikumīgas tirdzniecības jomā⁴⁹. Šos noteikumus (jo īpaši tos, kas attiecas uz kriminālsankcijām) varētu grozīt, modernizēt un pastiprināt.

ES līmenī būtu jāturpina apsvērt, vai varētu būt lietderīgi citi pasākumi, kas ierobežo noziedzīgo tīklu dalībnieku iespējas piekļūt ES iekšējam tirgum. Vērtīgs papildinājums tiesībsardzības centieniem varētu būt daži pasākumi, ko piemērojušas trešās valstis un ar ko noziedzniekiem atņem iespējas piekļūt līdzekļiem, kas ļauj tiem iefiltrēties ekonomikā, un ierobežo viņu spēju darboties pāri robežām, jo īpaši, ja aizdomās turētais atrodas ārpus ES.

3.3. Preventīvi pasākumi

Komisija uzskata, ka **noziedzības novēršana ir neatņemama daļa no ilgtermiņa pasākumiem cīņā pret organizēto noziedzību**. ES noziedzības novēršanas politika ir vērsta uz tādu tehnisku vai administratīvu šķēršļu radīšanu, kas neļauj personām izdarīt noziegumu. Turklāt tā veicina pieredzes un paraugprakses apmaiņu, lai mazinātu faktorus, kas veicina noziedzību un recidīvu, tajā skaitā centienus novērst to, ka cilvēki nonāk neaizsargātības situācijās, kas var tiem likt stāties uz noziedzības ceļa. Prevencija ir ES drošības politikas neatņemama daļa un aptver narkotikas⁵⁰, korupciju⁵¹, kibernetisko noziedzību⁵² un daudzas citas jomas.

Attiecībā uz noziedzības novēršanu ir jāīsteno **daudzdisciplīnu un starpaģentūru pieeja**, kas ietver ciešu sadarbību ar vietējām iestādēm un pilsonisko sabiedrību. Tas var palīdzēt samazināt noziedzīgu darbību iespējamību, veidojot šķēršļus, palielinot potenciālo upuru informētību un atbalstot neaizsargātas personas un kopienas, lai mazinātu risku, ka tās varētu iesaistīties noziedzībā. Komisija atbalsta dalībvalstis, vietējos politikas veidotājus un jomas profesionāļus, lai **veicinātu uz pierādījumiem balstītu politiku un instrumentus noziedzības novēršanai**. Komisija arī uzsver, ka politikas veidotājiem un jomas profesionāļiem ES, valstu un vietējā līmenī ir nepieciešams **veidot kontaktus un apmainīties ar informāciju**, izmantojot skaidri noteiktus un labi izstrādātus informācijas izplatīšanas un saziņas kanālus.

10. rīcība. Organizētās noziedzības novēršana ar administratīviem pasākumiem

Galvenie dalībnieki: Komisija, dalībvalstis, Eiropols, Eiropas Administratīvās pieejas tīkls

Vairāk nekā 80 % noziedzīgo tīklu, kas pašlaik darbojas ES, savām noziedzīgajām darbībām izmanto likumīgas uzņēmējdarbības struktūras⁵³. Piemēram, tie dibina mazus uzņēmumus, lai legalizētu nelikumīgi iegūtos līdzekļus, vai piedalās publiskā iepirkuma konkursos, apkrāpjot

⁴⁹ Padomes Pamatlēmums 2004/757/TI (2004. gada 25. oktobris), ar ko paredz minimuma noteikumus par noziedzīgu darbību pazīmēm un sodiem narkotisko vielu nelikumīgas tirdzniecības jomā (OV L 335, 11.11.2004., 8. lpp.).

⁵⁰ COM(2020) 606 final.

⁵¹ COM(2023) 234 final.

⁵² https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/internal-security/cybercrime_en.

⁵³ <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/socta-report>.

publiskās iestādes. Tāpēc ir ļoti svarīgi, lai **administratīvās iestādes apzinātos**, ka tām cīņā pret organizēto noziedzību var būt liela nozīme. Turklāt valsts un vietējā līmenī **ir jābūt ieviestām piemērotām procedūrām**, ko izmantot, lai apturētu uzņēmumu darbību, pirms atļauju, konkursu un subsīdiu piešķiršanas veiktu iepriekšējās darbības pārbaudes un ieviestu citus šķēršļus, piemēram, inspekcijas (piemēram, veselības vai darba inspekcijas), kas neļauj noziedzniekiem izdarīt noziegumus.

Vairākās dalībvalstīs ir ieviestas labi izstrādātas sistēmas, kurās vietējās iestādes ir **pilnvarotas izmantot administratīvus instrumentus, lai novērstu noziedznieku iefiltrēšanos** likumīgā uzņēmējdarbības struktūrās un administratīvajā infrastruktūrā. Tomēr citās dalībvalstīs **administratīvā pieeja** joprojām nav pietiekami attīstīta. Turklāt atšķirības valstu regulējumos un praksē sarežģī pārrobežu sadarbību, kā rezultātā noziedznieki vienkārši šķērso robežu, lai izveidotu jaunus krāpnieciskus uzņēmumus, ja to iepriekšējo uzņēmumu iestādes ir slēgušas.

Tāpēc būtu jāturpina stiprināt paraugprakses un norādījumu apmaiņu starp visām dalībvalstīm, lai palīdzētu tām izveidot valsts sistēmas administratīvās pieejas piemērošanai. Komisija **2024. gadā izstrādās praktiskus norādījumus** par administratīvo instrumentu izmantošanu un informācijas apmaiņu cīņā pret noziedznieku iefiltrēšanos. Šajā darbā tiks izmantota ES Reģionālā informācijas un speciālo zināšanu centra⁵⁴ (ES finansēts projekts, kas atbalsta pārrobežu administratīvo pieeju sadarbībā starp Beļģiju, Vāciju un Nīderlandi), Eiropas Administratīvās pieejas tīkla⁵⁵ un *EMPACT* pieredze.

Administratīvā pieeja ir viens no *EMPACT* deviņiem kopējiem horizontālajiem stratēģiskajiem mērķiem. Komisija stingri mudina dalībvalstis un Eiropu 2024. un 2025. gadā veikt konkrētus operatīvus pasākumus, kas palīdzētu sasniegt šo mērķi.

11. rīcība. Pirmsprekursoru izplatības apkarošana

Galvenie dalībnieki: Komisija, Eiropas Parlaments, Padome, EMCDDA

Noziedznieki izmanto un pārprofilē ķīmiskās vielas, kas nepieciešamas ikdienas produktu ražošanai, lai ražotu nelikumīgas narkotiskās vielas. Lai ierobežotu un kontrolētu piekļuvi šiem narkotisko vielu prekursoriem, ES jau ir ieviesusi attiecīgus noteikumus⁵⁶. Tomēr noziedznieki var viegli apiet šo vielu esošās kontroles, radot arvien jaunus pirmsprekursorus — tradicionālo narkotisko vielu prekursoriem ķīmiskā ziņā tuvas vielas. Tie tiek izgatavoti, lai apietu muitas kontroli, un tiem nav zināms nekāds likumīgs pielietojums.

⁵⁴ [EURIEC](#).

⁵⁵ [Sākumlapa — Eiropas Administratīvās pieejas tīkls](#).

⁵⁶ Padomes Regula (EK) Nr. 111/2005 (2004. gada 22. decembris), ar ko paredz noteikumus par uzraudzību attiecībā uz narkotisko vielu prekursoru tirdzniecību starp Kopienu un trešām valstīm (OV L 22, 26.1.2005., 1.–10. lpp.) un Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 273/2004 (2004. gada 11. februāris) par narkotisko vielu prekursoriem (OV L 47, 18.2.2004.).

Spēkā esošais ES tiesiskais regulējums par narkotisko vielu prekursoriem⁵⁷ ir balstīts uz laukietilpīgu pieeju, kas paredz katras atsevišķas vielas klasificēšanu, tāpēc ir grūti sekot līdzi organizētās noziedzības inovācijas ātrumam. Ikreiz, kad kāda jauna viela tiek identificēta kā narkotisko vielu prekursors un pēc tam tiek klasificēta kontroles un uzraudzības vajadzībām, organizētās noziedzības grupas reaģē, nedaudz mainot vielas molekulāro struktūru un radot jaunu pirmsprekursoru. To var izdarīt daudz ātrāk, nekā nepieciešams vielas klasificēšanai (kontrolei).

Tāpēc no 2024. gada Komisija plāno noteikt inovatīvus veidus, kā **paātrināt un paplašināt pašreizējo pieeju narkotisko vielu prekursoru uzskaitēi**. Klasifikācijā iekļauto vielu klāsts tiks paplašināts, iekļaujot skaidri identificētus atvasinājumus un saistītās ķīmiskās vielas, kuras nelikumīgas ražošanas laikā var viegli pārveidot vai izmantot kā aizstājējus. Saistībā ar klasificēšanas procesa ilgumu Komisija, sadarbojoties ar Eiropas Parlamentu un Padomi, darīs visu iespējamo, lai paātrinātu to turpmāko deleģēto aktu pieņemšanas procedūru, ar kuriem klasificē papildu vielas. Klasificējot papildu vielas, Komisija ierosinās īstenot šo jauno pieeju pēc iespējas pilnīgāk, izmantojot spēkā esošo ES tiesisko regulējumu.

Vēlākā posmā (pēc tam, kad būs veikta padziļināta attiecīgo jautājumu un iespējamo risinājumu izpēte), kā arī pamatojoties uz ES narkotisko vielu prekursoru regulu izvērtējuma rezultātiem,⁵⁸ Komisija, iespējams, **pārskatīs šīs regulas**⁵⁹, arī nolūkā risināt saistībā ar pirmsprekursoriem konstatētās problēmas. Komisija atbalsta starptautiskos centienus un darīs to arī turpmāk. ES ir pastiprinājusi daudzpusējo sadarbību un izpratnes veicināšanu par problēmām, ko rada neklasificētas vielas, jo īpaši pirmsprekursori. ES arī cieši uzrauga un piedalās Apvienoto Nāciju Organizācijas Narkotisko vielu komisijas darbā, kas regulāri pārskata un analizē situāciju narkotisko vielu jomā pasaulē. ES turpinās cieši sadarboties ar **Starptautisko Narkotiku kontroles padomi** un līdzīgi domājošām valstīm, kas iesaistās konkrētās darbībās pret šo problēmu. Ir ļoti svarīgi palielināt reaģēšanas spēju, jo pašlaik noziedzniekiem ir pietiekami daudz laika, lai izdomātu, kā apiet kontroles mehānismus.

12. rīcība. Noziedzīgu tīklu veiktas bērnu un jauniešu vervēšanas novēršana

Galvenie dalībnieki: Komisija, dalībvalstis (arī vietējās iestādes), EMCDDA, Eiropas Noziedzības novēršanas tīkls, pilsoniskās sabiedrības organizācijas

Noziedzīgie tīkli — arī narkotiku tirgotāji — ekspluatē neaizsargātus cilvēkus un noziedzīgu darbību veikšanai izmanto jauniešus vai pat bērnus. Šādas darbības ietver zādzības ar iekļūšanu, zādzības tirdzniecības vietās, ar narkotikām pildītu konteineru iztukšošanu, sprāgstvielu

⁵⁷ Padomes Regula (EK) Nr. 111/2005 (2004. gada 22. decembris), ar ko paredz noteikumus par uzraudzību attiecībā uz narkotisko vielu prekursoru tirdzniecību starp Kopienu un trešām valstīm (OV L 22, 26.1.2005., 1.–10. lpp.) un Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 273/2004 (2004. gada 11. februāris) par narkotisko vielu prekursoriem (OV L 47, 18.2.2004.).

⁵⁸ COM/2020/ 768 final.

⁵⁹ Padomes Regula (EK) Nr. 111/2005 (2004. gada 22. decembris), ar ko paredz noteikumus par uzraudzību attiecībā uz narkotisko vielu prekursoru tirdzniecību starp Kopienu un trešām valstīm (OV L 22, 26.1.2005., 1. lpp.) un Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 273/2004 (2004. gada 11. februāris) par narkotisko vielu prekursoriem (OV L 47, 18.2.2004.).

ievietošanu, krāpšanu tiešsaistē vai bankas kontu “aizdošanu”. Viegla peļņa nolūkā jauniešiem ir kārdinājums pamest skolu vai darbu. Lai aizsargātu jauniešus un pārtrauktu noziedzīgas darbības, **ir svarīgi ieguldīt līdzekļus rezultatīvā noziedzības novēršanas politikā un instrumentos.**

Noziedzības novēršanā ir iesaistītas **vietējās kopienas, ģimenes, skolas, sociālās drošības nozare, pilsoniskā sabiedrība, tiesībsardzības iestādes, tiesu iestādes, ieslodzījuma vietas un privātais sektors.** Šajā kontekstā ļoti svarīga ir rezultatīva ES un valstu resursu izmantošana, lai uzlabotu sociālo kohēziju, risinātu bezdarba problēmu un nodrošinātu, ka jaunieši nepamet izglītību. Ar Eiropas Sociālā fonda + starpniecību Komisija turpinās palīdzēt neaizsargātiem jauniešiem īstenot viņu potenciālu, atbalstot vietējās iniciatīvas cīņai pret nabadzību un saistībā ar sociālo iekļaušanu un jauniešu bezdarbu saskaņā ar Eiropas sociālo tiesību pīlāru⁶⁰.

Pamatojoties uz Eiropas Noziedzības novēršanas tīkla, Radikalizācijas izpratnes tīkla un *EMPACT* pieredzi, Komisija stiprinās zināšanu un paraugprakses apmaiņu noziedzības novēršanas jomā. Kopā ar dalībvalstīm, ES Noziedzības novēršanas tīklu un citām ieinteresētajām personām Komisija **2024. gadā** pulcēs noziedzības novēršanas jomas profesionāļus un politikas veidotājus **augsta līmeņa konferencē par noziedzības novēršanu** un iepazīstinās ar **paraugprakses piemēru** apkopojumu par **organizētās noziedzības veiktas vervēšanas novēršanu.**

13. rīcība. Sabiedrības drošības un sabiedrības veselības uzlabošana teritorijās, kuras ietekmē narkotiku tirdzniecība un pārdošana un ar narkotikām saistīti noziegumi *Galvenie dalībnieki: Komisija, dalībvalstis, EMCDDA*

Vairākās ES valstīs ir izveidoti ar narkotiskajām vielām saistīti noziedzības apkarošanas centri. **Narkotiku tirdzniecība, narkotiku lietošana un ar narkotikām saistīti noziegumi** ir īpaši izplatīti noteiktās teritorijās, piemēram, piepilsētu zonās, dzelzceļa un metro stacijās un pilsētu pamestajās daļās. Tas ir saistīts ar daudziem **faktoriem**, kas cita starpā ietver nabadzību un sociālo atstumtību. Tas rada nedrošību vietējām kopienām, un cilvēki, kas lieto narkotikas šajās teritorijās, turpina ciest no veselības problēmām, stigmatas un sociālā kaitējuma. Problēmas, ko rada šāda nelikumīgu darbību koncentrācija, vietējās iestādes nevar atrisināt vienas pašas, un tām nepieciešami ilgtspējīgi risinājumi.

Nemot vērā izteiktās atšķirības, kas vērojamas vietējā, reģionālā un valsts līmenī, ir jārod mērķtiecīgi risinājumi, kuros tiesībsardzības pasākumi būtu apvienoti ar sociālajiem un veselības aizsardzības pasākumiem. Ir ļoti svarīgi radīt telpu, kur iesaistītās puses varētu apmainīties ar paraugpraksi un uz pierādījumiem balstītām pieejām. Komisija ar *EMCDDA* atbalstu **2024. gadā** organizēs **augsta līmeņa konferenci**, kurā piedalīsies tiesībsardzības, veselības un sociālās jomas speciālisti un vietējās iestādes, tajā skaitā veselības aprūpes dienesti,

⁶⁰ COM(2017) 250 final.

ar mērķi apkopot labākās prakses piemērus. *EMPACT* ietvaros tiks īstenota kopīga rīcība un apmācība, pamatojoties uz *EMCDDA* Eiropas profilakses programmu⁶¹.

3.4. Starptautiskā sadarbība

Noziedzīgo tīklu globālais mērogs un to savstarpējā savienotība ir palielinājusi nepieciešamību ES steidzami **meklēt visaptverošus risinājumus ārpus tās robežām**. Cīņā pret narkotiku tirdzniecību prioritāte tiek piešķirta sadarbībai ar tām valstīm un reģioniem, caur kuriem ved galvenie narkotiku piegādes ceļi un kurus īpaši skar narkotiku tirdzniecības negatīvā ietekme. Risinājumu rašanā svarīga ir arī sadarbība ar galvenajiem partneriem. ES ārējā darbība un partnerības tiek īstenotas visaptveroši, koncentrējoties gan uz noziedzības novēršanu, gan cīņu pret organizēto noziedzību.

ES būtu jāturpina uzlabot tiesībsardzības un tiesu iestāžu sadarbību ar tām valstīm, kuru valsts tiesisko regulējumu noziedznieki ļaunprātīgi izmanto, lai slēptos paši vai slēptu savus aktīvus. Turklāt saskaņā ar **stratēģiju “Global Gateway”**⁶² ES turpinās ieguldīt partneru infrastruktūras vajadzībās, jo īpaši novēršot neaizsargātības faktorus loģistikas centros, izmantojot īpašas Eiropas komandas iniciatīvas, kas atbalsta arī drošības un tehnoloģiju uzlabošanu.

Attiecībā uz ES sadarbībā ar trešām valstīm saistībā ar **ostu aizsardzību** pret noziedznieku iefiltrēšanos Komisija uzsver, ka ir svarīgi, lai tās pilnībā ievērotu Starptautisko konvenciju par cilvēku dzīvības aizsardzību uz jūras (*SOLAS*) (jo sevišķi īpašos pasākumus jūras satiksmes drošības uzlabošanai) un Starptautisko kuģu un ostu iekārtu aizsardzības (*ISPS*) kodeksu⁶³.

14. rīcība. Atbalsta stiprināšana operatīvajām narkotiku kontrabandas apkarošanas operācijām Rietumāfrikā

Galvenie ES dalībnieki Komisija, dalībvalstis, MAOC-N, Eiropols

Gvinejas līcis ir kļuvis par vienu no **galvenajiem narkotiku kontrabandas ceļiem** no Dienvidamerikas. Narkotikas uz Eiropu caur Gvinejas līci nonāk zvejas kuģos, izprieču kuģos, buru laivās un cita veida kuģos no Dienvidamerikas. Šie kuģi piekrastē iekrauj nelikumīgo kravu un dodas uz Gvinejas līci, lai nogādātu narkotikas citiem kuģiem. Pēc tam šie kuģi nogādā kravu krastā, un no turienes narkotikas kontrabandas ceļā pāri Sahāras tuksnesim tiek ievestas Eiropā.

Saskaņā ar ES Jūras drošības stratēģiju attiecībā uz mainīgiem jūras apdraudējumiem un rīcības plānu⁶⁴ un ES stratēģiju attiecībā uz Gvinejas līci⁶⁵, Komisija kopā ar ES dalībvalstīm koordinēti

⁶¹ https://www.emcdda.europa.eu/publications/manuals/european-prevention-curriculum_en.

⁶² COM/2021/30 final

⁶³ [SOLAS XI-2 un ISPS kodekss \(imo.org\)](https://www.imo.org).

⁶⁴ Pārskatītā ESJDS ir nosūtīta Padomei apstiprināšanai.

strādās, lai novērstu šo narkotiku piegādes ceļu. Tas tiks īstenots, apmainoties ar informāciju, stiprinot valstu jūras spēku klātbūtni šajā reģionā, veicinot kopīgas operācijas ar Narkotiku jūras ceļu izpēti un operatīvā centra (MAOC-N) atbalstu un turpinot **atbalstīt Rietumāfrikas valstu spēju veidošanu cīņā pret narkotiku kontrabandu**, piemēram, izmantojot Globālo nelikumīgo plūsmu apkarošanas programmu (GIFP).

Gaidāmās jūras drošības programmas “**Jūras drošības uzlabošana Āfrikā**” (“**Droša jūra Āfrikai**”) mērķis ir stiprināt tiesībsardzības iestāžu spējas apkarot narkotiku kontrabandu jūrā gan Gvinejas līča reģionā, gan Svahili piekrastē un Indijas okeāna rietumu daļas salu reģionā.

Turklāt attiecībā uz Rietumāfriku ES pašlaik pēta **iespēju uzsākt turpmāku reģionālu intervenci, kuras pamatā būtu visaptveroša “kontrabandas tirdzniecības koridoru un centru” pieeja**. Šāda programma sniegtu papildu ieguldījumu stabilizācijas centienos, jo īpaši risinot iespējamās pastāvošās saiknes starp organizēto noziedzību un teroristisko darbību izplatīšanos Rietumāfrikā.

15. rīcība. ES sadarbības veicināšana ar Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstīm cīņā pret organizēto noziedzību

Galvenie ES dalībnieki Komisija, Eiropols, Eurojust, dalībvalstis

Tā kā noziedzības draudi, ar kuriem saskaras Latīņamerika un Karību jūras reģiona valstis (LAC) un ES, nopietni ietekmē abu reģionu iedzīvotāju drošību un labbūtību, mums jāapvieno spēki, lai cīnītos pret šiem draudiem. Lai uzlabotu sadarbību ar Latīņameriku tiesībsardzības jomā, Komisija prioritārā kārtā risina sarunas ar Bolīviju, Brazīliju, Ekvadoru, Meksiku, Peru un Brazīliju par **starptautiskiem nolīgumiem par persondatu apmaiņu ar Eiropu**. Komisija arī pastiprina centienus pabeigt sarunas ar Brazīliju, Argentīnu un Kolumbiju par **starptautiskiem tiesu iestāžu sadarbības nolīgumiem ar Eurojust**. Turklāt Komisija apsvērs iespēju ierosināt paplašināt Padomes pilnvaras, sevišķi attiecībā uz citām Latīņamerikas valstīm, lai *Eurojust* varētu turpmāk iesaistīties tiesu iestāžu sadarbībā šajā reģionā.

Stiprinot ES un LAC partnerību tiesiskuma un drošības jomā un Eiropas komandas iniciatīvu, tiek īstenotas reģionālas programmas, ar kurām atbalsta integrētās robežu pārvaldības pasākumus un cīņu pret cilvēku tirdzniecību un kontrabandu vairākās Dienvidamerikas valstīs⁶⁵ (*EUROFRONT*), kā arī narkotiku piedāvājuma un pieprasījuma samazināšanu Latīņamerikā un Karību jūras reģionā (*COPOLAD*) un Globālo nelikumīgo plūsmu apkarošanas programmu, kuras mērķis ir palielināt spējas apkarot organizēto noziedzību visā Latīņamerikā un Karību jūras reģionā (kā arī citos reģionos). Augsta līmeņa dialogu pastiprinās arī ES un *CELAC* koordinācijas un sadarbības mehānisms narkotiku apkarošanas jomā. Šajā saistībā **jaunā programmas EL PACCTO 2.0 versija** nodrošinās papildu resursus ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu sadarbības stiprināšanai tiesībsardzības jomā, tajā skaitā atbalstu

⁶⁵ ES stratēģija attiecībā uz Gvinejas līci, 2014. gada 17. marts, Eiropas Savienības Padome <https://www.consilium.europa.eu/media/28734/141582.pdf>.

⁶⁶ Kolumbija, Ekvadora, Peru, Bolīvija, Argentīna, Paragvaja un Brazīlija.

AMERIPOL. EL PACCTO 2.0 ietvaros ar kopīgu projektu tiks atbalstīta un stiprināta informācijas un izlūkdatu apmaiņa, racionalizētas operācijas un palielināta datu izmantošana starp Eiropu un Kolumbiju, lai izjauktu noziedzīgus narkotiku tirdzniecības tīklus. Ievērojot Eiropas komandas pieeju, Komisija arī pētīs iespējas atbalstīt **vietējās īpašās izmeklēšanas grupas**, lai veiktu sarežģītas izmeklēšanas valstīs ārpus ES.

2022. gadā Gvajakilā, Ekvadorā, tika konfiscētas 44 tonnas kokaīna. Gvajakilas reģiona ostas ir kļuvušas par vienu no visvairāk izmantotajiem loģistikas centriem narkotiku transportēšanai uz Eiropu konteineros. Kopā ar valsts iestādēm Komisija veiks **īpašu Gvajakilas ostu** un tās līča teritorijas **neaizsargātības aspektu izvērtēšanu** ar mērķi noteikt prioritātes turpmākajiem pasākumiem, arī ES atbalstam.

16. rīcība. Alianšu veidošana sintētisko narkotiku draudu novēršanai

Galvenie dalībnieki: Komisija, Eiropols, EMCDDA un dalībvalstis

Sintētiskās narkotikas visā pasaulē var viegli un ātri saražot lielos daudzumos un no lētām ķīmiskām vielām. Pēdējā desmitgadē sintētiskās narkotikas ir izplatījušās starptautiskā un reģionālā līmenī un **rada reālus draudus** veselībai un drošībai. Pieaug arī bažas par sintētisko narkotiku ražošanu Eiropā un to eksportēšanu uz visu pasauli. Tāpēc ES būtu jāuzņemas atbildība par šo parādību un jāveicina tās apkarošana, jo īpaši meklējot starptautiskus partnerus. Šajā ziņā ļoti noderīga ir informācijas apmaiņa un dalīšanās pieredzē, jo īpaši ar Ziemeļamerikas valstīm, kurās ļoti izplatītas ir ar fentanilu saistītās problēmas. ES ir jāpastiprina gatavība un jāievieš stingri uzraudzības pasākumi.

2023. gada 7. jūlijā Komisija apstiprināja, ka ES pievienosies Amerikas Savienoto Valstu izveidotajai **globālajai koalīcijai sintētisko narkotiku radīto draudu novēršanai**. Komisija un Augstais pārstāvis kopā ar attiecīgajām ES aģentūrām un dalībvalstīm sniegs ieguldījumu šīs koalīcijas darbā, lai uzlabotu globālās uzraudzības spējas, stiprinātu gatavību risināt sintētisko narkotiku ražošanas un tirdzniecības radītās problēmas un izstrādātu pieejas narkotiku pieprasījuma un ar narkotikām saistītā kaitējuma mazināšanai. Komisija arī atbalsta ASV centienus 2023. gada decembrī iesniegt apstiprināšanai ANO Ģenerālajā asamblejā rezolūciju par sintētiskajām narkotikām.

Papildus tam Komisija turpinās apmainīties ar informāciju ar **Ķīnu, jo īpaši ar ES dialoga par narkotikām ietvaros**, lai veicinātu sadarbību saistībā ar nelikumīgu narkotisko vielu ražošanu un narkotisko vielu prekursoru un citu narkotiku nelikumīgai ražošanai nepieciešamo ķīmisko vielu pārprofilēšanu un tirdzniecību. Līdztekus nākamajam ES un Ķīnas dialogam par narkotikām, kas notiks 2024. gadā, Komisija plāno atsākt savstarpēju administratīvo palīdzību saistībā ar **ES un Ķīnas kopīgās uzraudzības grupas prekursoru jautājumos** darbību, lai apmainītos ar informāciju. Tas arī palīdzēs novērst to prekursoru un ķīmisko vielu pārprofilēšanu, kuras bieži izmanto nelikumīgo narkotisko vielu, ko tirgo starp ES un Ķīnu, ražošanā.

17. rīcība. Tiesībaizsardzības un tiesu iestāžu sadarbības stiprināšana ar jurisdikcijām, kas nesadarbojas

Galvenie dalībnieki: Komisija, dalībvalstis

Mūsdienu noziedzīgie tīkli pēc savas būtības ir pārrobežu tīkli. Tie izmanto starptautiskos tirdzniecības ceļus, lai pārvadātu dažāda veida nelikumīgas preces, un izmanto atšķirības starp jurisdikcijām, lai pārvadātu narkotikas, slēpjot un legalizējot savus ievērojamus noziedzīgi iegūtos ienākumus⁶⁷. Tajā pašā laikā jurisdikcijas, kas nesadarbojas, tiek izmantotas kā drošas patvēruma vietas, kur, bēguļojot no izmeklēšanas un kriminālvajāšanas, var uzturēties ietekmīgi noziedzīgās pasaules pārstāvji. Turklāt tie, kas vada pagrīdes banku pakalpojumu sistēmas, parasti slēpjas valstīs, kurās policijas un tiesu iestāžu sadarbība ar ES ir sarežģīta un kurās viņi var sev nodrošināt augstu dzīves līmeni.

Arī nesen veiktās lielās izmeklēšanas (piemēram, veiksmīgā operācija “Desert Light”, ko Eiropols atbalstīja 2022. gada novembrī⁶⁸) ir pierādījums tam, ka nolūkā nodrošināt aizturēto noziedznieku izdošanu, kriminālvajāšanu un notiesāšanu **ārkārtīgi būtiska ir rezultatīva tiesu iestāžu sadarbība ar trešajām valstīm**. Tāpēc ir svarīgi **stiprināt tiesībaizsardzības un tiesu iestāžu sadarbību ar trešajām valstīm**. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš izdošanai, finanšu izmeklēšanām un noziedzīgi iegūtu aktīvu atgūšanai ārpus ES, tajā skaitā ciešā sadarbībā ar dalībvalstu vai ES aģentūru sadarbības koordinatoriem, kas norīkoti darbā trešajās valstīs. Lai pastiprinātu koordināciju, palielinātu ES darbību ietekmi un uzlabotu sadarbību ar trešajām valstīm, būtu jāapsver ES tiesībaizsardzības un tiesu iestāžu sadarbības koordinatoru amatu izveide un norīkošana darbā nozīmīgākajās trešajās valstīs.

Līdztekus operatīvās darbības uzlabošanai ir svarīgi arī starptautiskā līmenī izveidot kopēju tiesisko regulējumu rezultatīvai sadarbībai krimināltiesību jomā. Komisija savos kontaktos ar trešajām valstīm aicina tās kļūt par Eiropas Padomes konvenciju pusēm tādās jomās kā savstarpēja tiesiskā palīdzība⁶⁹, izdošana⁷⁰, iesaldēšana un konfiskācija⁷¹.

Komisija strādās pie tā, lai apzinātu pašreizējās problēmas, ar kurām dalībvalstis saskaras saistībā ar trešajām valstīm, ar mērķi apvienot diplomātiskos centienus rezultatīvākai sadarbībai, kas atbilst ES pamattiesību standartiem. Turklāt Komisija izvērtēs iespēju sākt sarunas par konkrētu **ES izdošanas nolīgumu** noslēgšanu, ja būs izpildīti priekšnoteikumi šādu nolīgumu noslēgšanai.

⁶⁷ <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/socta-report>.

⁶⁸ <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/heat-rising-european-super-cartel-taken-down-in-six-countries>.

⁶⁹ Eiropas Padomes Konvencija par savstarpēju tiesisko palīdzību (ETS Nr. 30), <https://rm.coe.int/16800656ce>.

⁷⁰ Eiropas Padomes Konvencija par izdošanu (ETS Nr. 24), <https://rm.coe.int/1680064587>.

⁷¹ Eiropas Padomes Konvencija par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu, kā arī šo līdzekļu meklēšanu, izņemšanu un konfiskāciju (CTS Nr. 198), <https://rm.coe.int/168008371>.

3.5. Sadarbība un atbalsta sniegšana

Kopš ES stratēģiju pieņemšanas Komisija, dalībvalstis un ES aģentūras un struktūras ir regulāri tikušas, lai veidotu daudznozaru politikas veidotāju un jomas profesionāļu kopienu un iesaistītos regulārā dialogā. Komisija organizētās noziedzības apkarošanas stratēģijas un šajā paziņojumā izklāstīto pasākumu īstenošanā turpinās sadarbīties ar visām ieinteresētajām personām, lai apmainītos ar paraugpraksi, atvieglotu informācijas apmaiņu un operatīvo sadarbību, kā arī apsvērtu turpmākās vajadzības.

Turklāt Komisija ir mobilizējusi finansējumu, lai atbalstītu cīņu pret organizēto noziedzību, piešķirot šai jomai īpašu ES finansējumu 2023.–2025. gadam. Tā **Iekšējās drošības fonda** ietvaros organizēs uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus par vairākām tēmām, tajā skaitā korupciju, digitālo izmeklēšanu un atbalstu *EMPACT*. Konkrētāk, Komisija **līdz 2023. gada beigām izsludinās uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus organizētās noziedzības apkarošanas jomā kopsummā par 20 miljoniem EUR.**

4. SECINĀJUMI

Organizētās noziedzības mērogs, rafinētība un vardarbīgās sekas ir kļuvušas par nopietnu draudu ES drošībai. Tā kā noziedzīgo tīklu metodes kļūst aizvien atjautīgākas, tādai jāklūst arī ES — **steidzami jāpastiprina šo tīklu likvidēšanas centieni.** Tāpēc šajā dokumentā ir izklāstīti galvenie pasākumi, kas ES līmenī ir jāveic, lai pastiprinātu cīņu pret augsta riska noziedzīgajiem tīkliem un narkotiku tirdzniecību. Pilnā sparā jāturpina darbs, lai pilnībā tiktu īstenotas ES stratēģijas organizētās noziedzības un narkotiku apkarošanas jomā. Komisija apņemas šīs rīcības pilnībā īstenot 2024. un 2025. gadā, cieši sadarbojoties ar dalībvalstīm un ES aģentūrām un struktūrām.

Kopīgi, stingri un iedarbīgi noteikumi ir būtiski, lai veicinātu valstu pasākumus, kā arī ES un starptautisko sadarbību cīņā pret organizēto noziedzību un narkotiku tirdzniecību un aizsargātu šo noziegumu upurus. **Komisija aicina Eiropas Parlamentu un Padomi līdz sasaukuma perioda beigām pieņemt Konfiskācijas un aktīvu atgūšanas direktīvu, Prīmes regulas pārskatīšanu, noteikumus par banku kontu reģistru savstarpēju savienošānu, ierosināto nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas tiesību aktu kopumu un direktīvas par korupcijas apkarošanu krimināltiesību jomā projektu.** Komisija atkārtoti pauž apņemšanos cieši sadarbīties ar likumdevējiem, lai sasniegtu šo mērķi.

Cīņai pret organizēto noziedzību un narkotiku tirdzniecību ir jābūt ES un tās dalībvalstu prioritātei. **Mūsu kopīgie draudi mums jārisina kopā,** tāpēc Komisija ierosina Eiropas Parlamentam un Padomei pilnībā atbalstīt šajā ceļvedī izklāstītās prioritātes un vidēja termiņa un ilgtermiņa pasākumus.